

FRA KULTURENS UNDERVERDEN

Af I. C. LAURITZEN

*Geoffrey Wagner: Parade of Pleasure. A Study of Popular
Iconography in the U.S.A.*

London 1954.

Geoffrey Wagner er en ung, intellektuel, konservativ og oxforduddannet englænder, der af tilbøjelighed har slået sig ned i USA, hvor hans intellektualisme, hans konservatisme, hans Oxford-lærdom, hans britiske begreber om anstændighed og *fair play* og hans Amerika-begejstring er kommet på en hård prøve ved konfrontation med den kommercielle kulturs vidstrakte underverden.

Efter den bog at dømme, han har skrevet om det moderne Amerikas folkekunst — kriminal- og krigsfilm, kulørte tegneserier, pin-up magasiner, television og detektivromaner — har oplevelsen været et chok, der har rystet alle fuger løse i hans velfunderede verdensbillede. Desperat klyngende sig til sine medbragte idealer søger han, ind imellem sine i sandhed rystende eksempelsamlinger og „kliniske“ beskrivelser, at bortforklare og bagatellisere de foruroligende fænomener, han selv har fremdraget. Dette gør begribeligvis bogens ræsonnerende partier temmelig problematiske. Men det ændrer ikke den kendsgerning, at det er et anseligt og overordentlig interessant materiale, forfatteren har samlet.

På dette sted vil det være naturligt at samle opmærksomheden om det første af bogens fire hovedafsnit, det, hvori Wagner beskæftiger sig med fænomenerne sex og forbrydelse i amerikanske film. Han tager sit udgangspunkt i en analyse, som en af New Zealands filmcensorer har foretaget af 100 tilfældigt valgte film, hvoraf 70 amerikanske og 30 engelske. Denne fandt i disse film af alle genrer et gennemsnit af 6,6 forbrydelser og voldshandlinger pr. film, mens tallet for de amerikanske alene var 7,8 og for de amerikanske westerns dobbelt så stort.

Wagner illustrerer statistikens tal med „slående“ eksempler fra en række nyere film og fremdrager en del karakteristiske fænomener, som optræder i intim forbindelse med den pågældende brutalisering af filmene. Han skitserer virkningsfuldt udviklingen fra forrige tiders velklædte og faderligt beskyttende gentleman-helt (*Herbert Marshall, Clive Brook, Charles Boyer*) gennem gradvis afklædning, kropsforherligelse og ørefigenuddelende kurtiseren (*Clark Gable, Robert Taylor, Tyrone Power*) til øjeblikkets muskelspillende, animalske og supermandbeslægtede handysideal (*Alan Ladd, Burt Lancaster, Marlon Brando* og — i karikatur — *Richard Jaeckel* som collegepigeidealet i „Kom tilbage lille Sheba“). Fra hjerne til krop, fra erotik til seksualitet. Han dokumenterer, hvorledes antikommunistiske, antiengelske og antiintellektuelle tendenser indgår i forråelsesprocessen og giver den farlige perspektiver. Han bemærker rigtigt — om ikke som den første — at afskyeligheden og smittefaren ved filmens brutalitet ligger mindre i selve voldshandlingerne end i den affektløse og uinteresserede selvfølgelighed, hvormed de udføres af de handlende og betragtes af de passivt tilstedeværende. Han iagttager voldsmentalitetens expansion til det såkaldt svage køn, både som nydende ofre og ydende slagsmålsdeltagere. Og han søger — og finder delvis — en forklaring på de fremdragne tendenser i filmindustriens monopolistiske koncentration og producenternes fejlslutninger fra egen til publikums „smag“.

Der er lidet eller intet nyt i Wagners iagttagelser, og han lægger ikke skjul på sine talrige lån fra tidligere litteratur: *Hortense Powdermakers* „Hollywood, the Dream Factory“, *Gilbert Seldes* „The Great Audience“, *Kracauer* „From Caligari to Hitler“, *Wolfenstein* og *Leites* „*Movies. A Psychological Study*“ m. fl. Der er heller ikke nogen klar linje i hans springende fremstilling af emnet. Men der er masser af fortrinligt illustreret stof til oplysende og foruroligende eftertanke.